

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Բ

ՊՈՒԼՎԱՐԻԱ

Տարեկան 12 ֆր.

Վեցամսեայ 6 ֆր.

ԱՐՏԱՍՏՄԱՆ

Երկու քիչը մեկ ծրարով

Տարեկան 14 ֆր.

Վեցամսեայ 7 ֆր.

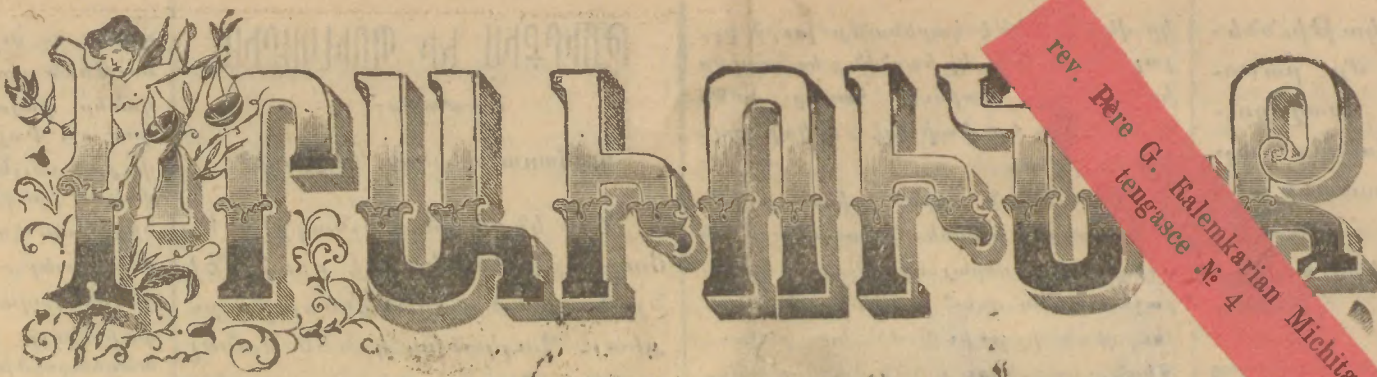
ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2 60 Տօլ.

Վեցամսեայ 1 50 Տօլ.

ԿԱՆԱԴԱ

ԵՄԵՐԻԿԱՆ ՏՈՂԸ
20 ՄԵԹ.

Մ Զ Կ Ա Յ Ի Ն Ե Ր Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Վ Ա Ն

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՐԻ ՍՄԵՆ ԶԵՆԻՔՇԱՐԹԻ ԵՐ ՇԱԲԱԹ

Հ Ա Ս Ց Է

Redaction du Journal

«Iraounk»

(Bulgarie) VARNA

Редакция

на ВѢСТНИКЪ

«Иравунк»

ВАРНА

Գրոշքիւնք ետ չեն տրոշիր

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

ԼԱՂԷԻ ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՆԵՐՍԷՅ

Շուրջ վեց ամիսէն հաւանականաբար Լա-Հէյի մէջ պիտի հաւաքուին քառասուն ուսեղ պետութեանց ներկայացուցիչները որոնք իրաւասութիւն պիտի ունենան ամբողջացնելու արդարութիւնը և մարդկային երջանկութիւնը աւելի քան բոլոր բարեկարգիչները և մարդասէրները Այս երկրորդ համաժողովը Լա-Հէյի առաջին համաժողովէն սա տարբերութիւնն ալ ունի որ այս անգամ պիտի մասնակցին Հարաւային Ամերիկայի բոլոր ազգերու պատուիրակները և պիտի ներկայացնեն երկրագունդիս բոլոր անկախ պետութիւնները։ Նաեւ սա տեսակէտով ալ պիտի տարբերի որ հաւաքուելիք դիւանագէտները պիտի գան մեծ խորհրդով մը որ պիտի սկսի ձեւակերպուիլ ոչ թէ միայն իրենց մտքերուն մէջ, այլ միլիոններով մարդոց մաքերուն մէջ։ Այս խորհուրդը մարդոց եղբայրութեան գաղափարին յարընչական քաղաքականութիւնն է — աշխարհի կազմակերպութիւնը։

Աշխարհի պատմութեան մէջ այս օրինակ կարելիութիւն մը ցարդ չէր ներկայացած։ Շահերու նոյնութիւնը, շոգենաւարկութեանց, հեռագրի, յուսանկարի և լրագիրներու միջոցաւ ծանօթութեանց փոխանակութիւնը պէտք էին աշխարհի կազմակերպութիւնը գլուխ ելլելէ առաջ։ Ներկայացուցչական կառավարութիւնը պէտք էր նախ քան այդ կազմակերպութեան արդիւնաւոր ըլլալը և չը վտանգել ժողովուրդներու ազատութիւնը։ Հարիւր տարի կայ որ աշխարհի կազմակերպութիւնը տեսութիւն մըն էր միայն, Այսօր որ բոլոր բրիտանիայ ազգերը, նոյնիսկ Ռուսիան, ներկայացուցչութեան կազմ ունին և ձառնը, Պարսկաստանի և արդի Զինաստանի հետ ներկայացուցչական կառավարութիւն հաստատած են, աշ-

խարհը ալ կատարելագէտ պատրաստ հիմ մը ունի կառուցանելու համար Արդարութեան տաճար մը, որ կարող պիտի ըլլայ գործադրել այն ամենը ինչ որ մինչեւ յարդ մարդկութեան փափաքը եղած է։ Աշխարհի կազմակերպութիւնը, այս պէտք է ըլլայ ասկէ անդին օրուան խօսքը ժառանգաւորներու և հարցադատարարներու բարեկամներուն, Բայց ըլլալիք կազմակերպութեան շնորհիւ երբ միջազգային յարաբերութիւնները կը կանոնաւորուին կարգի եւ արդարութեան համաձայն, այն ատեն միայն կարելի է յուսալ թէ Ամերիկան կոգնէ Թուրքիոյ մէջէն վերցնելու բռնակալութիւնը զոր մենք կը դատապարտենք։

Միջազգային միայուն դատարանի մը հաստատութիւնը մարդկային պատմութեան մեծ քայլը եղաւ թէեւ անոր իրական նշանակութիւնը չսկսաւ տակաւին իրագործուիլ։ Բայց Լա-Հէյի երկրորդ համաժողովէն պահանջուելու է առաջինէն աւելին ընել։ Միջառաւմէնութեան Միութեան թելադրանքներուն Լա-Հէյի համաժողովին կողմէ եղած նպատակաւոր ընդունելութեան մը մէջ կը կայանայ Հայաստանի և աշխարհի յոյսը։

1906ի ամառը Լոնտոն գումարուած իրենց տասնէւորորդ տարեկան համաժողովին մէջ աշխարհի Բաւլըմաններու հազարներով ներկայացուցիչները առաջարկեցին ինչ ինչ միջոցներ ընդ ուսումնասիրութիւնը մեղ մեծ կարեւորութիւն ունի։ Առաջին նկատողութիւնը՝ զոր ըրին Հայաստանի բարեկամները՝ որոնք պաշտպանութեան բաղմամբ ազգային ու միջազգային մարմիններէ, այն էր որ աշխարհային միջազգային համաժողովի մը պարբերական գումարումը ապահովուի։

Այս ժողովը նախ խորհրդատուի իրաւասութիւն միայն պիտի ունենայ, բայց քիչ քիչ աշխարհի իրական մէկ Բաւլըման-

նին պիտի վերածուի Այս կերպ ժողով մը ամեն երեք կամ չորս տարին տեղամ մը գումարուելով պիտի լրացնէ պակասը աշխարհի գործերու վարչութեան կազմին։ Ան աստիճանաբար առաջ պիտի բերէ միջազգային օրէնքներու հաւաքածոյ մը, չպիտի թոյլատրէ ազգի մը միասնելու իր իրենց հաւանութեան աշխարհի, և այս հաւանութիւնը նախանձնեղութիւն ու փոխադարձ հակակրօն կարելի չպիտի ըլլայ ձեռք բերել։ Անով կարելիութիւն պիտի տրուի աշխարհի ճնշում բանցնելու բարբարոս կառավարութեան մը վրայ նոյնիսկ անոր ներքին գործերուն մէջ՝ երբ սա կանարգէ պարկեշտութիւնը ու մարդկութիւնը, ինչպէս որ կըլլայ կոր Թուրքիոյ մէջ։

Պոլսոյ միջոցաւ ճնշումը անշուշտ մեծ դեր մը պիտի խաղայ ապագային միջազգային կարգապահութեան մէջ։ Ան որչափ ազդու նոյնչափ նուազ բաղմամբ ծախս պիտի ըլլայ քան այն հրեկայ նաւատորմիչները որոնց առող ծախքերը կ'աղքատացնեն ժողովուրդները առանց անոնց տալու աւելի ապահովութիւն։ Լա-Հէյի մէջ ստորագրող պետութիւններուն միաձայնութիւնը բնաւ պէտք չպիտի ըլլայ իրական գործողութեան մը առաջ։ Միացեալ Նահանգները և ուրիշ երկու մեծ պետութիւններ արտօնուած ըլլալու են իրաւարարելու բոլոր վէճերը և պոլսոյ ընելու այն ամեն ազգերը որոնք կը մերժեն իրաւարարութիւնը երբ անոնցմէ մէկէն կը ծագի խռովութիւնը, և չկայ ազգ մը աշխարհի մէջ որ ինքզինքը վերտանգէ այս սպառնալիքին ենթարկուելու։

Միջառաւմէնական Միութեան միւս յանձնարարութիւնները առաջարկելու եղանակաւ ուղարկութիւն կը հրաւիրեն այն տեւական վայրենութեանց վրայ որոնք աւերակ դարձուցին այնչափ հայ գիւղեր։ Անոնք պիտի նուազեցունեն զինուորութիւնը ու պիտի զարգացնեն և ուսուցնեն օրինական դատաւարութիւնը, որ

տասը տարուան մէջ պիտի արգտաւորէ մամուլը, բեմը և բոլոր երկիրներու շահերը։ Միջառաւմէնական Միութեան թելադրանքներէ մին զինման սահմանաւորումն է, այս հաւանականաբար պատերազմական պիտեմէի սահմանափակում մը առաջ պիտի բերէ։ Եթէ Անգլիա յոնձն առնէ ասիկա, յենով Ֆրանսայի և Իտալիոյ, Միացեալ Նահանգները պիտի պարտաւորուին մերժել իրենց ձայները անոնց կըցելու։ Դեռ վաշինկթոնէն վրաստանութիւն չէ տրուած թէ մենք պիտի կրնանք տուալին կարգը գրաւել այս գործին յառաջացման համար և եթէ ժողովուրդը լսելի ընելու չափ ձայն չը բարձրացնէր, ըսել կըլլայ թէ մեր ազգը պատասխանատու կը մնայ ինքն ալ հաւասարապէս աշխարհի յոյսը թողնուցնելու մէջ։

Երրորդ առաջարկութիւնն ալ ընդհանուր իրաւարարութեան դաշնագրի մը վերաբերութիւն ունի, չորրորդ մը պատերազմի ատեն անհատի մը սեփականութեան ծովի վրայ գրաւումը արգելելու կը վերաբերի։ ասիկայ միայն, ինչպէս յայտարարեց Լորտ դիւանագիտիւրը, պիտի ազատէ Անգլիան մեծ նաւատորմիչի մը պէտքէն պաշտպանելու համար իր վաճառականական նաւերը, և հետեւաբար պիտի թոյլատրէ ուրիշ ազգերու ևս իրենցինն ալ նուազեցնելու։ Վերջապէս ժողովը կը յանձնարարէ երկու ազգերու միջեւ ծագած դժուարութեանց համար, պատերազմ յայտարարելէ առաջ, իրաւարար միջոց մը ընտրել որ ամէն պարագայի մէջ պատերազմ տեղի չունենայ, ինչպէս երկու տարի առաջ, Տօթեր-Պանքի խնդիրը Հիւսիսային ծովին մէջ։

Այս ամէնը կը նմանի անոնց որոնք դէպի երկինք կ'աղաղակեն արդարութիւն և ընդ փոյթ ապահովութիւն խնդրելով աւերուած Հայաստանին համար։

Բայց անոնց համար որոնց աչքերը դեռ չատ չեն աւրուած արցունքներէ, անցեալ ամառ Լոնտոն պետական մարդերու

կողմէ եղած առաջարկութիւնները կը նմանին դուռ մը բանալու արդարութեան, խաղաղութեան և յուսոյ ընդհանուր աշխարհի համար և Հայաստանի տխրադէմ զաւակներուն համար ալ իրենց գլխաւոր և թերեւս միակ յոյսը արծարծել: (*)

ՀԱՍԵՐԱԺՈՒԹԻՒՆ

—*—

Վերջին երկու ամիսներուն մէջ համերաշխութեան ձայներ բարձրացան զանազան թերթերու միջոցաւ որոնց հնդկականները կարեւոր անհատներ եղան որպիսիք են Անգրանիկ եւ Մուրատ զուգակ Ստուենի հերոսները, երկրի մարդերը՝ որոնց յատուկ են միայն ճշմարիտ համերաշխութեան կարեւորութեանը վրայ մտածել քանի որ երկուքն ալ հաւասարապէս մօտէն տեղեկ են երկրի կեանքին եւ պայմաններուն եւ հետեւաբար գործնական ու անսպասելի կը կրեն, բայց յանկարծ համերաշխութեան ձայները զարեցան բացի Պարսկաստանի հայ յեղափոխականներէն: Իգիտենք թէ ինչո՞ւ վարժուած են խնդիր մը ստեղծել առանց գործադրելու, խնդիր մը վերաբերելը գլխաւորապէս գործադրութեան մէջ կը կայանայ, ուրեմն առանց գործադրութեան ստեղծուած խնդիրները իրական արժէքէ զուրկ եւ յուզող գրիչները խաբուսիկ ստուերներ են միայն:

Համերաշխութիւնը ամենէն օգտակարն ու գործնականը պիտի ըլլայ ընկճուած երկրին համար:

Արտասահմանի յեղափոխականներս պէտք է համերաշխութեան գաղափարը տարածենք մայր երկրի, ուր պիտի մղուի ազատագրութեան կենսական կռիւն ու պայքարը: Արտասահմանի համերաշխութեան սերմանումը միմեանս օժանդակող պիտի ըլլայ բուն նպատակին ծառայման եւ այն ալ խիստ լուրջ, յեղափոխութիւնը ոչ չարախառնութիւն եւ ոչ ալ պոռոտախօսութիւն:

(*) Այս յօդուածը Պոսթօնի Արեւելիայի մէջ երեւցած եւ անկէ Քրօ Արեւելիա Ֆրանսերէնի թարգմանած էր: Ընդ ալ այս վերջիններս կը թարգմանենք յօդուածին միայն առաջին մասը յապաւելով:

Ա. ՇԻՏԱՆԵԱՆ

48

ԱՌԱՋԱԿԱՊԵՏԸ

ՄԱՍԵ ԵՐԿՐՈՐԴ

—*—

(Շար. նախորդ թիւէն)

ՎԵՐԺԵ

Վերջապանի ատեն էր: Տօգոյն ու նուաղելու մօտ ճառագայթները կը զոզողային այնպէս ա՛յն սրտաճմբկ տերեւներու մէջ, ուր կարծես մահացու շունչ մը կանցնէր անզգալի թափանցկութեամբ մը: Երկինքը պարզ էր՝ բայց իրիկուան ստուերը հետզհետէ կը ծածկէր զայն: Այդ պահուած, Աւանց կոչուած ար-

կը վերցնէ: Եթէ կարենանք լուրջ ըլլալ նպատակին կը հասնինք եւ գործը կը յաջողի, որուն համար ամեն հայու սիրտ կը փափախէ երկար տարիներէ ի վեր:

Ստրկութեան լրբին շղթան որուն ծանր բեռը տասնեակ տարիներէ ի վեր կըսած է մերայնոց վիզը, համերաշխութեան վսեմ գաղափարին առջեւ պիտի փլուզուի: Ուժի եւ քաջութեան, կամքի ու գործի համերաշխութեան վերջին յաղթանակը պիտի տանի դարաւոր գաղանթութիւններու դէմ բայց անոնց հանգոյցը դեռ անքակտելի պիտի մնայ որքան գաղափարական տարբերութիւններ կուրի եւ պայքարի սկզբունքը շղթան, որքան անհատական հաշիւներ ընդհանուրի հաշիւներէն աւելի գերազատ եւ կարեւոր ըլլան:

Արտասահմանեան յեղափոխութեան հաւաքած նպատակն հազիւ ոչինչ բան մը երկիր կը զրկուի: Եւ փաստել աւելարդ է քանի որ փորձերը մեզից տուին, ուրեմն հայրենիքի համար կուսակցութիւնները շատ քիչ պիտի մը գտնեն կամ այդ պիտի մը ճէշն շատ անշունչ մաս մը երկիր կը զրկեն: Եւ ամենէն աւելի այլանդակ բանն է, որոշ նպատակի մը արդիւնքը նոյն նպատակին ծառայելու է: Եւ կերպով կ'արեւնէ յեղափոխութիւնը: Կուսակցութիւններու շարքին մէջ գիտուած եւ տեսնուած են հանդէպ հայրենիքի սահմանափակ հաշիւներ իսկ աւելի անհատական հաշիւները մեծ տեղ բռնած են:

Համերաշխութեան նախաքայլը քանի որ երկու Սասունի հերոսները յղացան եւ մամուլը ծանուց, պէտք է ջանալ անոնց միջոցաւ բոլոր կուսակցութիւնները համերաշխել, իսկ համերաշխութեան խնդիրը երբ լաւագոյն լուծուի մը ատենայ, այն ատեն անհայ ժողովուրդը որ բուռական գիտակից եղած է, պիտի կրնայ սիրալոթաբար գերազոյն կուրծքէն դարձնել ի վեր զինք ճշնող թիւրք ընթերցիչն ու անոնց մեծ յոյս դնելու օտարնեաներու վրայ:

Այսպէս եղած չէ՞ բոլոր ազգերու վերականգնումն ալ, մենք մեզմով, ո՛չ թէ օտարով, համերաշխինք, քանի որ օտարը ամեն բանէ առաջ իր շահը կը դաւանի, ինչպէս Նար-Պէյ ըսած է:

Օտարը զձեզ թէն օրէ հիւրաբար Օտարը ա՛յ միշտ է օտար...

ՍԱՆՏԵՐ

ուարձանին էն անշունչ փողոցի մը մէջ, բարձրահասակ մարդ մը կանգ կառնէր: Մարդը հագած էր ցնցոտիներով ծածկուած հագուստ մը, բայց չէր նմանէր մուրաղականներու տարազին:

Երբ կեցաւ, աչքը չորս գին պտորցուց անգամ մը, էրկիւղալի ու դժուշաւոր նայուածքով մը տունները դիտեց, պատուհանները քննեց ու դուռներուն ուղարկութիւնը ըրաւ: Եւստոյ մտախօհ եղանակով մը դիտողութիւններէ անցուց զանոնք ու հաստատ քայլով մը լայն ու մեծկակ գուռի մը մօտեցաւ: Դուռը փակուած էր, բայց քովէն պզտիկ դուռ մը ունէր բաց: անկից ներս նայեցաւ: Ընդարձակ պարտէզ մըն էր երեւցածը:

Կամայ մը ներս մտաւ: Պարտէզին մէջ անկիւնը, ցածիկ, փլիկած ու մէկ մասը բոլորովն քանդուած խրճիթ մը կար: Անձանօթ մարդը զէպի այդ կողմը յառաջացաւ: Ու ապահով ըլլալու համար թէ՛ տեսնող

ԹՈՒՐԻԲԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Վաճառականական Դաշնագիր

Նոր կնքուած դաշնագրին Ա. Յուզակը հետեւեալն է որուն մէջ նշանակուած ապրանքները Թուրքիայէ Պուլկարիա կրնան մտնել առանց վկայականի և առանց մաքսի:

1. Ողջ անասուններ. — Երկու, մատակ ձի, երկու փոքր, ջորի, ջորի ձագ, էշ, քուռակ, աւանակ, պահապան շուն, հաւնոցի ամէն տեսակ անասուններ, փեթակի մէջ ողջ մեզու:

2. Անասուններէ արտադրուած ուտելիքներ. — Երէկ, եղան լեզու, ոսկորով կամ առանց ոսկորի մեծ ու փոքր անասնոց ապուխտ: Փետուրները հանուած կամ չմորթուած ընտանի թռչուններ: Մորթեցներ կամ ոչ եւ զարնուած երէներ: Ոչխարի կամ այծի կաթէ աղի կամ առանց աղի մկարագ կաթ, մածուն եւ սեր: Տեղական պանիրներ, աղած, սիկի մէջ, «քաշքաւալ», «քաշար», «տիւր» եւ «արնավուտ բէնիրի»: Հաւկիթ:

3. Ընդդէմ եւ խոտերէն. — Լուրիա, բակլա, խոտերէն, «քաթափ», «կիւլլա», հատ, արմատ կամ փոշի խորած (սալէպ), թեփ հալլա:

4. Պտուղ, բանջարեղեն, հումք եւ. — Ամէն տեսակ թարմ խաղողներ, թարմ ու չոր պտուղներ՝ խնձոր, տանձ, զղնար (մուշուլ), կեռաս, ծիրան, զազա, սալոր, ելակ, հոյն (զգըլճը) եւն: Սեխ ու ձմեռուկ: Կեղեւով ու առանց կեղեւի ընկոյզ եւ կաղին: Կարմիր պղպեղ, «թահան»: Սոխ, բանջարեղենի հումք, զգուսի, կաղամբի, պրասի եւ ուրիշ ամէն տեսակ հուններ: Ամէն տեսակ թարմ ու չոր բանջարեղեններ, տոմաթէսը պահածոյ: Որթատունկ եւ մեծ ու փոքր ծառեր: Չոր խոտ, յարդ եւ այլն:

5. Բուսական նիւթեր. — Ափսն: 6. Վառելանիւթ. — Փայտ եւ փայտի ածուխ:

7. Խաղախորդի նիւթեր. — Խողկաղին: Եղեւնի եւ կաղնիի կեղեւներ: Գիտոր:

8. Բժշկական դեղեր. — Աւան (չէօյն) եւ համանման նիւթեր:

9. Վանդակի շինարարական աւաղ, եղեմ, փայտեայ առաւիկներ եւ կողովագործի պիտոյիներ. — Եղեմ, աւելի յատուկ ցախ, հոյնի (զգըլճը) ծառի

չը կար զինքը, դարձեալ խորին զգուշութեամբ մը չորսդին նայեցաւ եւ անակ մօտեցաւ խրճիթին:

Այդ չէնքը յայտնի կերեւար որ տարիներէ ի վեր երեսէ ձգուած էր եւ ներսը բնաւ մաքրուած չէր:

Կամայ մը այդ չէնքին մէջ մտաւ: Գիշերը կը մօտենար: Պարզ ու անամպ երկինքին երեսը սկսած էին աստղեր փողփողիլ: Ու ցուրտ հոյ մը քր տերեւաթափ ծառերու մէջէն կը խշար, երթալով կը հանդարտէր:

— Տակաւին երկու ժամէն աւելի ունիմ... միմիջեց անձանօթ մարդը, որ Ա. աղակապետն էր: Քիչ մը հանգստանալու է: Ամբողջ օրը քալեցի: Կեցի՛ր... Եւ հողակոյտը պիտի կրնայ բարձր տեղ ծառայել ինծի:

Ու խրճիթին անկիւնը քաշուելով՝ գլուխը զրաւ պաղ հողակոյտի մը վրայ եւ աչքերը գոցեց:

Քնացա՛ւ... Եւստոյ արթննալուն պէս երկինքին

ոստեր եւ ուրիշ ձողեր: Կառքի չինութեան յատուկ ամէն կարգի առարկաներ՝ փայտէ, երկաթէ եւ ներկուած կամ ոչ: Փայտէ առարկաներ մեծ ու փոքր սայլերու շինութեան յատուկ փայտէ իրեղէններ: Ամէն տեսակ գործիքներու կոթեր, «քանաք», «եագմա» տպելու կաղապարներ, «քաշքաւալ» կաղապարներ: Տուփ, դգալ, փոքր զոյլ, ճախարակ, «նայլն», ատաղձագործի գործիքներ, կկոց, սընտուկ, սահլ, կոշիկի նրբան, սանտր եւ ատաղձագործի ու «լըզըրըճը» պարզ առարկաներ, ոստայնանկի սանտրեր եւն: Պարզ փայտէ շինուած ոստայնանկի գործածողան: Կողով, ամէն տեսակ աւել եւ զամբել:

10. Քար եւ խոտ: Խոտի շինուած առարկաներ. — Չքանուած ծովափորփուր (էթեմ ար մէն), կայծքար, յեռանաքար: Երեսէ թեւեղ մէջ գործածուած ամէն տեսակ մեծ ու փոքր քարեր, խրճով խառն խոշոր աւաղ եւ աւաղ ու խրճ: Երկրի համար բանուած ու չքանուած ամէն տեսակ հերձաքար: Պարզ կիր: Պարզ կղմնաքար: Պարզ հողէ շինուած ապկուած կամ ոչ անօթներ: Պարզ հողէ շինուած «լիւլէ»:

11. Տպագրուած քուղիք. — Կայեւրական երկրներու մէջ զանազան լեզուներով տպագրուած կամ վիճագիր, կազմուած կամ ոչ գիրքեր, տարեցոյցներ, օրացոյցներ եւ առեւտրական ծանուցումներ:

12. Մեքաֆ, բուրդ եւ այլն. — Խողկաղ կամ մետաքս, կոթորուկ, «քամչը պաշը»: Լուացուած կամ ոչ բուրդ եւ բուրդի կոթորուկ: Լուացուած կամ ոչ այծի եւ խոզի ստեւ: Ամէն տեսակ անասնոց փետուրներ ու ստեւներ, որոնք այս ցուցակին մէջ նշանակուած չեն: Խամ բամպակ: Բանուած կամ ոչ կտաւատ ու կանեփ:

13. Մեքաֆներ. — Պիւնձի ու երկաթի կոթորուկ:

14. Անասնոց մորթեր. — Թաց կամ աղած աղիք, ոսկոր, չքանուած եղունջ եղջիւր:

2 Ե Կ Ո Յ Ց

Նախորդ տարիէն պարտք ունեցող մեր բաժա. որդեն, ինչ կը խնդրուի որ անյապաղ մաքրեն իրենց հաշիւը և մեզ չստիպեն անունին մի առ մի հրատարակել թերթիս հասցիով աղբիւրը միայն բաժնեգրիները ըլլալով չենք կրնար տարիներով ապաւելի թերթ կարդացնել:

Նայեցաւ. տեսաւ որ «թօփ-աստղը» բաւական բարձրացած էր. որմէ կը յայտնուէր թէ գիշերը յառաջացած էր:

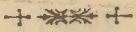
— Ժամանակ է... նկատեց Աւաղտ-կապետն ինքնիրեն:

Ու խրճիթէն դուրս նետուեցաւ զգուշութեամբ մը: Ընդարձակ պարտէզին խորը յառաջացաւ: Ան ատեն թանձր ստուերի մը մէջէն ապարանք մը երեւցաւ: Եւ Ալի Աղա անուն թուրքի մըն էր:

— Ասոր տէրը չղեկներու տակ հեծէ՛. իսկ դուն անհրաւրեան մը վայելաւ զայն, անանկ չէ՞, միմայ Աւաղտ-կապետը դառն ու միանգամայն վրէժխնդրական եղանակով մը: Ո՛չ, ոչ... «Խրճի արդարութիւնն երեսն աւելուով կը մաքրուի», կըսեն:

Այս սարսափ մեծախօսութիւնն ընելով հասաւ ապարանքին մեծ դուռը: Քայլերն ուղղեց դէպի արտոն:

ՄԱՇԹՈՅ ԶՎԱՐԴԱՊԵՏԸ

Զայն Հայրենեացի 428 թիւին մէջ «հերքում» խորագրին տակ ներառեալ Փափազեան ստորագրութեամբ նախկին Մաշթոց չվարդապետ երես ունեցեր է իր եղբորը քննուշ կենը առնելով Ամերիկա տանելը արդարացնել փորձել, իբր թէ իմ առեւած լուրս հերքելով Տեսէք ինչ կըսէ այդ ուխտադրուծ վարդապետը:

«Ա. «Իրաւունք» թիւ 89 լրատուն Մաշթոց վարդապետի մասին այդ լուրը տալ աւելորդ պիտի սեպէր՝ եթէ իրազեկ աղբիւրներէ իմանար նորա եղբոր ընտանեկան խնդրին մանրամասնութիւնը, օրինակ ստուգէր Ռուս-ճուքի երկու քահանաներէն եւ երկու բողոքական պատուելիներէն, որոնք երկու տարի առաջ այդ խնդրը քննած եւ իրենց ստորագրութեամբ արձանագրած էին, Պոստյ Պատրիարքարանին ալ տեղեկագրուած էր՝ Տէր Մկրտիչ աւագ քահանայի միջոցով:

«Բ. Լրատուն արդէն իսկ գիտէ եւ կը խոստովանի որ «Իր (Մաշթոց վարդապետին) եղբոր ապօրինի եւ լրտաճ կինն է...» բացատրութիւնը աւելորդ է:

«Գ. Նորա եղբայրը Պարսկաստանի մէջ օրինաւոր կին ու զաւակ ունենալով հանգերձ, այս միւս կինը՝ ապօրինաբար պահած է իր ամենահրէշաւոր բռնապետութեան տակ. — ինքը 40 տարեկան լինելով՝ 13 տարեկան անչափահաս այդ աղջիկը բռնաբարել վերջ՝ բաղուժ տարիներ տանջած է անպատմելի վայրագութիւններով, (մանրամասնութիւնները քստմեկնութեանց չեն), իր գաղանային կրթին զոհ տարած եւ մահուան պատճառը եղած է նորա կրտսեր՝ 16 տարեկան դարձած քրոջը: — Վերջ ի վերջոյ այդ ապօրինաւոր կինն ալ լքանելով՝ երկու զաւակները մօտէն գողցեր եւ անհետացեր է — իսկ այժմ ինք իր «հին մեղքերը քաւելու համար՝ քրիստոնեայ եղած», բողոքականութեան դիմակի տակ «կենաց բանը» քարոզելու կը թափառի գիւղէ գիւղ, կնիզ անուսով եւ իր հասցէն անյայտ պոռնկով:

«Դ. Մաշթոց վարդապետ Պուլկարիա հասնելով՝ այդ կատարուած իրողութեանց առջեւ գտնուեցաւ. — երկու տարիէ ի վեր լքուած այդ կինը արդարութիւն պահանջեց, մէջտեղ դնելով իր անմեղ նահատակութեան բոլոր դրաւոր սպառնացիւնները:

մասն, որուն պատերն աւելի ցած չիտուած էին: Բանի մը անդամ ոտքի չլուկները ըրաւ, հազալու նշաններ տրտայայտեց ու յետոյ բարակ մը սուլեց: Իսկոյն արտոնի դուռը բացուեցաւ եւ մուկին մէջէն միջանցակ մարդ մը մօտեցաւ Աւագակապետին:

Այս մարդը Միւրո արպարն էր:

— Ամեն բան պատրաստ է հարցուց Աւագակապետը:

— Պատրաստ է... իսկ չունը կրեւի որ քնացած չէ, որովհետեւ ննջասնեակը լոյս կայ, նկատել տուաւ Միւրո արպար ցած ձայնով մը: Պէտք է քիչ մըն ալ սպասենք:

— Խիստ լաւ. սպասենք, մընիչեց Աւագակապետը:

Ու երկուքն ալ արտոնի կից փոքրիկ սրբուն չէնք մը մէջ սպասեցին: Գիշերուան ժամը վիցին կը մօտեանար:

Ապարանքին ամեն կողմ լուսութիւն կը տրեւէր ու թանձր մթնոթեան մը

Ե. Մաշթոց վարդապետ՝ «բարձրագոյն արդարութիւնը նախամեծար սեպելով՝ իր հարազատ եղբոր դէմ դատուեց» (լրատունի բառերով), այսինքն երկու զաւակներէն փոքրը «գողնալ» տուաւ եւ տիկնոջը յանձնեց «ի միութարութիւն»... — տիկնոջ օգնեց որ իր արհեստանոցը վաճառէ (տիկնոյ լուսանկարչուհի է), — վերջապէս տիկնոջ եւ նորա եղբոր խնդրանքին վրայ «բարոյապէս օգնեց» անոնց որ Ամերիկա գան:

«Զ. Այդ զոհ-տիկնոյն իր եղբոր հետ եւ նորա հովանաւորութեան տակ եկաւ Ամերիկա (Մաշթոց վարդապետի միայն բարոյական օգնութեամբ, ուրիշ ոչինչ) — այժմ նա ազատ է ամեն աղքեցուն թիւններէ եւ իր եղբոր հետ կապի: Իսկ նախկին Մաշթոց վարդապետ իր բարոյական պարտքը վերջացած կընկատէ նորա նկատմամբ եւ հանգարտ է իր խիղճը, զի եղբայրական սէրէն աւելի բարձր է արդարութիւնը»:

Թարգմանք

ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Մաշթոց չվարդապետ այս տողերը գրած օրը տակաւին Ամերիկա հասած չէ եղեր իր եղբորը նամակը պարտունակող «Իրաւունք» թիւ 92 թիւը:

Այդ նամակը բացայայտ կերպով ըսաւ, ինչ որ ես չէի ուզած ըսել. թէ «եղբայրս երրորդն է... կնոջս խոստովանածի համեմատ: Իսկ զաւակս գողնալը ճիշդ է: Կարծեմ եղբայրս (Մաշթոց վարդապետ) միտք ունի արտասահմանի մէջ քաղաքական տուժանութեամբ ամուսնանալ... կնոջս հետ»:

Մարդը ալ աւելին ըսաւ եւ՝ այս պէս՝ ամենք հայոց եկեղեցական ծէսով օրինաւորապէս ամուսնացած ենք, սորանից ճիշդ տասը տարի առաջ Շիշտով քաղաքի մեր բնակարանին մէջ, զի հոն հայոց եկեղեցի չկայ: Իսկ ամուսնացնողն ալ գիտէ՞ր ով է, — եղբայրս Մաշթոց վարդապետն է... որը Արմաշի վանքից վերադառնալով մեր տունը հեւր եղաւ. ու իմանալով որ իմ դժբաղդ ճակատագրիս բերձած օտարաւոր եմ եղած մի քանի տարի միայն ապօրէն կերպով ապրել, ամուսնացրեց մեզ:

Արդ, Պր. չվարդապետ, եթէ գիտես եղբոր որ քու ճեղքալար Պարսկաստանի մէջ օրինաւոր կին ու զաւակներ ունին» ինչ խզճով եւ ո՞ր օրէնքով զանի պատկերիք ուրիշ կնոջ մը հետ: Կըրնաս ուրանալ քու այս ոճիդ ալ, որ պատճառ եղած է ոչ թէ միայն երկու հայ ընտանիքի թշուառութեան եւ ան-

մէջ թաղուած էր:

Վերջապէս լոյս ունեցող սննեակն ալ խաւարով մը ծածկուեցաւ:

— Եւսնը պատկեցաւ... նկատել տուաւ Միւրո արպար: Երթանք... ատենն է:

— Ընկերդ ո՞ւր է, հարցուց Աւագակապետը:

— Օհ, գիշերի մէջ քիչ մը խախտալ լեցուցի... կուշտ մը խմեց եւ սննեակի մէկ անկիւնը բռնեցաւ մնաց սատկելու մօտ գաղանի մը պէս. պատասխանեց Միւրո արպար: Անիկա վաղը ցորեկուան հագիւ աչքը կարող է բանալ...:

— Հապա՞ պարտիզպանը:

— Ատոր ալ ձեռքը մէծիտ մը դրի որ այս գիշեր քեֆ ընելու երթայ: Առտուան դէմ կը դառնայ, եթէ շատ կոնծած չլրլայ:

Աւագակապետը ժպտաց ու դորովանքով մը ծերունիին ձեռքը բռնելէն ետքը:

պատուութեան այլ նաեւ անով դուն դաւաճանած ես քու քահանայական ուխտիդ նոյնիսկ նորընծայութեան օրերուդ մէջ. եւ անկէ ի վեր դուն տասը տարի յաջողած ես խաբել հայ ժողովուրդը, լեղ գործիք ընելով եկեղեցին, Ս. գրքը ու սեւ սքեմը:

Բայց այսօր ուրախ պէտք է ըլլայ ամէն հայ որ վերջապէս ծանօթ պատճառէն հարկադրուած հրաժարեցար Ս. կարգէն՝ կարգալոյժ ըլլալէ առաջ, Ուրախ, որովհետեւ դիմակաւոր մը պակսեցաւ: Սակայն կը հաւաստուի թէ այժմ ալ յեղափոխականի թանձր դիմակ մը հագեր ես, բայց այդ դիմակը շատ չատերու համար Թափանցիկ է: Վայն է եկեր «մայրդ» դասակարգին:

ԼՐԱՏՈՒ

Թ. Գ. — Արդարասիրութիւնը պարտք կը դնէ «Զայն Հայրենեաց» խմբագրին վրայ, որ Մաշթոց վարդապետին նամակին նման եղբորը նամակն ալ հրատարակէ («Իրաւունք» թիւ 92), եթէ ոչ երէկ իր «գայլ» անուանած այսօր «գառնուկ» ցոյց տալու զուր աշխատութիւնը յանձն առած պիտի ըլլայ:

ՆՈՅՆ

ԿՈՎԿԱՍՏԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տուժայի համար, նախնական ընտրութիւնները կովկասի մէջ ալ սկսած են կատարուել: Մշակ կը դրէ թէ ընտրողներէ շատերը ծանուցագիր եւ ընտրողական թերթիկներ չեն ըստացեր, բայց անոնք իրաւունք ունին քաղաքականութեան պաշտօնատուներ թրթալով իրենց թուղթերը պահանջելու:

— Պաթումի Ա. Ի. Մանթաշեանի գործարանին մէջ տեղի ունեցեր է Պետական Տուժայի պատուիրակի ընտրութիւնը: Ընտրուած է սօսիալ-տէմօկրատ լեհ գործաւոր մը որովհետեւ գործարանին բանւորներուն մեծ մասը քաշակցականներ ըլլալուն համար, հնչակեանները օտարազգի սօսիալ-տէմօկրատներուն հետ միացած օտար սօսիալիստ մը ընտրած են: Դաշնակցական գործաւորները գործարանի տեսչին ըողոքեր են, որով ընտրութիւնը ապօրինի կը նկատեն եւ կը խնդրեն բեկանել ու նոր ընտրութիւն կատարել:

— Պագուի նախնականներու գործաւորներէն 7000 չափ գործադուլ ըրած են. կը պահանջեն վարձքի 100 ին

— Ծառ խելացի կերպով պատրաստած ես ամեն բան, մընիչեց: Ուրեմն Գործի սկսիւնք: Աստուած կառաջնորդէ մեր քայլերը:

Արդարեւ, Աւագակապետն ու Միւրո արպար խորին զգուշութեամբ մը հարեմանոցին կողմն անցան ու պղտիկ դռնէ մը դէպի իզպիկ յառաջացան: Միւրո արպար ծոցէն հանեց գողերու յատուկ լամբար մը ու վառեց զայն:

— Աս մեծ սրենքու մէջտեղ թագնուած ըլլալու է, դիտել տուաւ Միւրո արպար ու սկսաւ բրնձով մը հողը մէկդի ընել:

Կակուղ հողը մէկ ակնդարդի մէջ տակն ու վրայ եղաւ ու յետոյ զուրս եկաւ տուղ մը:

— Ահա գտնուեցաւ... մընիչեց Միւրո արպար՝ սրտի անհուն թրթուրով մը:

— Մեկինք... բաւ Աւագակապետը:

30 յաւելում, տարին երկու ամիս արձակուրդի ոռնիկ ստանալ, նոյնպէս հիւանդութեան ամբողջ տեւողութեանը մահմտականներու մասնաւոր բաղնիք հիմնել, Բայց այս 7000 ընդհանուր գործաւորներու թիւին հինգերորդ մասը կը կազմէ. գործաւորները շատ համերաշխ չեն իրարու:

— Բեգրսպուրկէ կը գրեն թէ բոսֆէսօր Մարը մտադր է յառաջիկայ գարնան թիֆլիսի մէջ դասախօսութիւններու շարք մը կարգալ վրաստանի եւ Հայաստանի պատմութեան վերաբերող:

— Վրաց եկեղեցին լուս է քղարքի մը գերիշխանութենէն ազատ կ'ընուցանելու խնդրը՝ որուն համար Վրացիք վերջին 2-3 տարուան մէջ մեծ եռանդ ցայց տուին, յետաձգուել է մինչեւ Պետական Տուժայի գումարումը:

— Գանձակի նահանգի աղէտեայներուն, ի նպատակ Տիգրիսի արդիստական դաշինքին մէջ տեղի ունեցած է երեկոյթ մը փոխարքայի տիկնոջ կոմսուհի Վարանցով Տաշքովի նախաձեռնութեամբ: Յայտարարութիւնը Գանձակի բնակչութեան վիճակը կը նկարագրէ այսպէս.

«Կարիքները շատ մեծ են եւ արտայայտուած են զանազան կերպերով: Դիւղացիները հաց չունին ուտելու համար, սերմացու չունին իրանց արտերը ցանելու համար, լծկան եզներ եւ գործիքներ չունին հողագործական աշխատանքները կատարածելու համար»:

«Աղէտին ենթարկւած տեղերի թէ հայ եւ թէ թուրք գիւղացիները սոսկայի վիճակի մէջ են: Եթէ ժամանակին օգնութեան չը հասնենք գիւղերում կարող են երեւալ վտանգաւոր հիւանդութիւններ, որոնք նոր դժբաղդութիւններ կը բերեն ժողովրդի զըլխին»:

— Մօսկուայի հայ գաղութը խոստացած է 60000 ռուպլի չափ նպաստ հասցնել հայ աղէտեայներուն: Արդէն 20000 զրկած է պազուի մասնաժողովին:

— Փոխարքային առաջարկութեամբ ներքին գործոց նախարարը 420, 277 ռուպլի փոխառութիւն ընել արտօնել է հայ-թրքական ընդհարումներէն վնասուածներուն:

— Պագու թերթը կը գրէ թէ Կովկասի փոխարքան յունւարի վերջերը Բեդրսպուրկ կերթայ եւ ալ չը վերադառնար: Իսկ Տուժայի գումարութենէն յետոյ Կովկասը մէկ քանի ինքնորոշ նահանգներու կը բաժնուի եւ փոխարքայի պէտք չը մնար:

Ու լայն նկուղէն յառաջանալով քարէ սանդուխի մը մօտեցան, ուսկից կրնային անցնիլ սէլամիլքի մասը:

Միւրո արպար առաջնորդեց Աւագակապետը ու մտաւ դահլիճը տանող սրահը:

Յետոյ նեղ անցքէ մը քաշելով դուռի մը առջին կանգ առաւ ու կամաց մը բացաւ զայն, այնպէս որ ծխնիին ձոցն անգամ չը լսուեցաւ:

Սենեակը մուկ էր:

Միւրո արպար գաղախիկին տակ պահած լամբարը դուրս հանեց ու աղոտ լուսով մը ցոյց տուաւ բարձրագիւր մահակալ մը, որ արեւելեան մեղկութեան մէջ ծածկուած էր:

Աւագակապետը մօտեցաւ այդ մահակալին, որուն մէջ երկնցած կը քրնանար հաստիկը ու յաղթանքամ թիւրք մը:

(Շարունակելի)

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹԻԻՐՔԻԱ

Թիւրք բաշարարներն էքսէ-
րիսի տօլանտըրընը օլտըղը կիպի
Բարիստէ իգարէթ իտէն Սուրա-
նի Միթրան բաշա պիր տօլան-
տըրընը սէպէպինտէն Ֆրան-
սըղ մահպուսանէսինէն աթըլըն
օլտուղը Բարիս կազէթալարը եա-
շիյօր:

—Իւշ Մաքէթոնիա վիլայէթ-
լէրինին աշըղընը գաքամագ վէ
մէմուրարըն մաաշարընը էօտէ-
յէ պիլմէք իշիւն Պապը Ալի էվ-
վէլքի կէօնտէրտիկի 50000 լի-
բատան մատա 30000 լիբա տա-
հա կէօնտէրտի:

—Երլտըղ սէրայընտան պիր
պէօյիկ զապիթ ինկիլիզ սէֆա-
րէթանէսինէ կիտուպ հիմայէ
օլընմասնընը ըէնա իթտի. ֆա-
գաթ ըէնասը գապուլ օլընմատը
վէ թիւրք հիւքիւմէթինտէն
հապս օլունտու:

—Բոււմ բաթրիքհանէսինին
օրկանը օլան կազէթա Բուցօ-Վա-
լաք մէսէլէսի իշիւն ուղուն պիր
պէնտտէ տէյօր:

«Բաթրիք Ուլահլար իշիւն
օլան թէքլիթէն ասլա րազի օլմա-
յաճագ տըր: Բոււմանիանը 40
սէնէտէն պէրու Մաքէթոնիատա
խարճատըղը բարա վէ չալըշմա-
լարը պօշա կիթմիշտիր: Բուցօ-
Վալաքլար Բոււմէնլէրին թէշլի
քինէ գուլագ վէրմէլլէր: Բու-
մէնլէրին Բուցօ-Վալաքլարա օ
գադար էնէմմիյէթ վէրմէլէրի-
նին մագստի իլէրտէ անլէրի
Պուկարլարա թէրք իտէրէք
Պուկարիատան պաշգա մէնֆաթ
արամագ տըր»:

—Արապիստանտա Վահապի
գապիլէնին ըէյիսի իպնի Սէուտ
թիւք օրտուսընը զալէպէ իտէ-
րէք Պրէյտատան վէ Հօնէյաթ-
տան (Նէճէտ սինօրունտա տըր)
գաշըրմըն տըր: 5000 թիւրք աս-
քէրլէրինտէն եալընը 800 քի-
շի չէօլիւ կէշուպտէ բէք սէֆիլ
հալտէ Պասրայա կիտէպիլիլլէր:
Վահապիթլէրին հարէքեաթը
ասքէրլէյսի կիւնպէ կիւն արթ-
մագտա օլուպ, Ֆէյլի բաշանըն
Սանաատա անվալի թէշլիլի
տիր:

—Մ. Ամերիկա էլիսի 14 մէ-
սէլէլէր իշիւն թէքրար տալա
իտէյօր, ֆագաթ չիմտիյէ գա-
տար պիր սէմէրէ հասըլ իտէմէ-
տի: Գաթիէն հալլէ միւհթաճ օ-
լան մէսէլէ Անատուլուտաքի իքի-
եիւզ մէքթէպլէրին Ամերիկա
թէէսիսաթը տէյի թանըլմասը
տըր: Մէքքիւր 200 մէքթէպլէր-
տէ 6000 շակերտէր օգույօր:
պունլարըն 100տէ 90ը էրմէնի
տիր: Պապը Ալի պու մէսէլէ ի-
շիւն գաշամագլը ճէվապլար վէ-
րիյօր:

—Սապըգ սըրպ գրալը Միւլա-
նըն զայրը մէշու մտխուսըն օ-
լան ժօրթ Խրիթիլէ Սթանպուլ-
տա պըշագ սաբալատըլար իսէտէ-
ճէպ թէֆթէրինէ պըշաղըն ու-
ճու իլիշմէսի իլէ գուրթուլմուշ
տըր: Եարասը բէք էնէմմիյէթ-
սիզ, Պու ճինայէթին սէպէպի
էնվաի իյզահաթ գալտըրա պի-
լիւ:

—Աճէմիստան սինօր մէսէ-
լէսինին Մասուլտա աճէմ վէ
թիւրք գօմիսիօնլար սուլէն
միւզէքէրէ իթմէքտէ իմիլլէր:
Բուս վէ ինկիլիզ էլիլէրին միւ-
տախէլէսինէ կէօեա իգթիզա
գալմամըն:

—Սէր խաֆիյէ Ֆէհիմ բաշա-
նըն ալըման էլիսի ճէզալանմա-
սընը թալէպ իթմիշ օլմաղլէ,
Սուլթան մէսէլէնին թէտգըգ օ-
լընմասընը էմր իթմիշ պու
թէտգըգաթտան հասըլ օլաճագ
սէմէրէյէ կէօրէ արման էլիսինէ
ճէվապ վէրիլէճէք իմիշ: Շու
հալտէ Ֆէյլիլին մաաշը տը-
թըրըլմասըն էսասըղ օլմալը
տըր:

ՏԱԽԻԼԻԷ

Թիւրքիա իլէ Պուկարիա
պէյնինտէ իմզալանան եէնի թի-
ճարէթ ահմանմէսինին մատտէ
պէ մատտէ թէրճիւմէսինէ մու-
պէշէրէթ իտիլմիշ օլուպ, իշպու-
նմէրօմըլտան իթիպարէն ալիէն
տէրճէ պաշալայօրուլ: Պու կիւն
կէօմրիկսիւզ վէ շահատէթնամէ-
սիզ թիւրքիատան Պուկարիայա
կէլէպիլէճէք մալլէրին նօ. 1
լիսթասընը իքիւնի սաիֆէ-
միլտէ տէրճ իտէյօրուլ: տիկէր
10-12 լիսթալար տէ տէվամ
իւզրէ տէրճ իտէճէյիլ:

—Պուկարիանըն մուխալիթ
բարթիլէրի հիւքիւմէթի հաղը-
րէյէ գարըն ուղրաշմագ իշիւն
իթթիֆագ պլօք) իթթիլէր եա-
լընը լիպէրալլար եանի Բատա-
լալիսթլէր իշիլէրինէ գապուլ օ-
լունմատըլար, զիրա պունլար
էհալինին թէվէրճուհընը զայպ
իթմիշ վէ ֆէնա նոււմանէլէր
կէօթէրմիշ տիր: Էվվէլքի կիւն
Սօպրանիյէտէ պլօք իտէն մու-
խալիթին (օքօղիթիա) վէ հիւքիւ-
մէթ թարաֆտարալը վէ մինիս-
թէր արասընտա պէօյիկ վէլվէ-
լէլէր օլտու:

—Ֆէիւ Բրէնսին վալիտէսի
բէք աղըր խասթա պուլընտը-
ղընտան Վիէննատան տօքթօր
չաղըրըլտը:

—Խարիճիյէ նաղըրը տօքթօր
Սթանչիվ Բէթրպուրկտան ալ-
տէթլէ Վիէննայա խարիճիյէ նա-
ղըրը իլէ ուզունճէ կէօրիւշմիւշ
տիր:

—Էսնաֆ թարաֆընտան պիր
հէյէթի մախսուէ մինիսթիլէ
կիտուպ էսնաֆ նիլզամանմէսինին
թէմամէն իճրա օլընմասընը ըէ-
ճա իթմիշ տիր: Էսնաֆ պանգասը

աշմագ իշիւն հաղըրլանմըն օլան
գանուհնամէ եագընտա Սօպրա-
նիէնին թէտգըգընա իհալէ օլը-
նաճաղը վիւքէլա ըէյիսի մէքքիւր
էսնաֆ հիլթինէ պէյան իթտի:

ԲՈՒՍԻԱ

Թիֆլիս 24 յունվ — Ագշամ
իւսթիւ Խանովսքի ճատտէսինտէ
կէզմէքտէ օլան միլիոնէր Արամ-
եանըն մէքթէպլի մախսուլմընը
սիւհլը 12 քիշի թուլթարագ
ֆայթօնա գօյուպ եէսիլ կէօ-
թիւրտիլէր: Պու տտամլար անը
սէրպէսթ պըրագմագ իշիւն պէօ-
յիլկ պիր մէպլաղ իսթէյօրլար:
Եէսիլ կէօթիւրիլէն շօճուղըն
բէտէրի վէ վալիտէսի Բէթրս-
պուրկտա ըմըշլար:

—Ստեպա— Տիւն վէ էվվէլքի
կիւն զօգաղարտա եահուտիլէրի
լասթիկ գըրպաճլար իլէ տէօ-
կիւլտիլէր:

—Բէթրապուրկ— Բօլիս տարիէ-
սինի հաւայա ուշուրմագ իշիւն
հաղըրը կէօրիւնմիւշ, ֆագաթ
իսթիլալճըլարտան պիրի իշի
իսպարիթմիշ օլմաղլէ էօնիւ ա-
լընմըն:

—Վարշապա— Իշիլէրին էվ-
լէրի եօղլանըլտը վէ եիւզտէն
զիյատէ իշիլ թէվլըթ օլունտու:
Ըրմագ պօյուհտա իքի շըմէնտը-
ֆէր սթասիօնլարա սիւհլը իս-
թիլալճըլար հիւքիւմ իտուպ,
թէլէկրաֆ մաքիւնալարըն գըր-
տըգտան սօնրա քիւլլիլլէթլի
բա. իա գալտըրմըշլար:

ՄԻԻԹԵՆՎԱԻԷ

Բարիստէ էօլտիւ խայրէթխաշ
Մ. Օղերիս: Պու զաթ Բասթօրըն
թէէսիսի իշիւն 25 միլիոն ֆր.
լըգ պիր վասիյէթնամէ պըրագ-
մըն:

—Լօնտրատան պիլտիրիտիկի
իւզրէ, փետրվար 4 ագշամը
եանկըն զուհուր իտէրէք: Ուէտ-
Սթրիտտէ պէշ ճէսիմ էպնիյէլէր
քիւլ իթմիշ: Խասարաթ 150000
լիրայա պալիղ օլիյօր:

—Աճէմ Շահ Գանուհըն էսա-
սի իլան իթտիքտէն սօնրա օնա
պունա պիր թագըմ արաղի հէ-
տիյէ վէրմիշ օլմաղլէ, միլլէթ
մէճլիսի պու հէտիլէլէրի թա-
նըմայօր: Էվրաղլարըն թէտգը-
գընա իգթիզա կէօրիւլմիւշտիր:

—Կալիֆօրնիա մէսէլէսի Ամե-
րիկալըլարըն ճաքօն իլէ մուհա-
րէպէյէ սէպէպ կէօթէրմէլէրի
թաճուպը ումուլի մուհիպ օլ-
լիյօր: Ամերիկա եօրկուն ճաքօնը
էզմէք իսթէյօր: Բուստան թագ-
միւնաթ ալտըրմայան տախի Ամե-
րիկա օլտու ըտը տէմէք նիյէ-
թի պաշգա ըմըն:

ԹԻԻՃՃԱՐԻՑԻ

ՎԱՌՆԱ, 27 Յունուար
ՀԱՆՈՒՐԻԷ

ՊՈՒՂՏԱՑ			
Վահոն	100 քիւլ.	12/13-60	
Արապա	52-58 լիպ.	7-05/10-40	
ԱՐԲԱ,			
Վահոն	100 քիւլ.	12/12-20	
Արապա	42-47 լիպ.	6-60/7	
ԵՌԻԼԱՅ արապա	33/36 լիպ.	4. 80/5. 30	
»	100 քիւլ.	12/12-40	
ՀԱՎՏԱՐ արապա	52/57 լիպ.	7/7-20	
ՖԱՍՈՒԼԵԱ արապա	100 քիւլ.	12/21	
ՌԱԲԻՑԱ	100 քիւլ.	— Եօգ	
Արապա	100 քիւլ.	Եօգ	
ՏԱՐԸ արապա		7. 7/20	
ԲՕԼՕՁ արապա	55-60 լիպ.	12. 14.	
ՄԻՍԻՐ 57-58 լիպ.	առապա	7. 7. 80	
»	100 քիւլ.	10/10. 20	
Կիւնտէ վահոն	15-20 վէ	30-40	
արապա կէլմէքտէ.	վահոն մուամէ-		
լէսի նարօլէօն 20 ֆր.	արապա մու-		
ամէլէսի նարօլէօն 20.			
ՊԱԳԱԼԻՑԻ			
Վարնա բնացասընտա	պագաղլիյէ		
մալլէլլին պու կիւնքի ֆիլպթը,	ալթուն		
ֆրանք իլէ:			
ԳԱՀՎԷ		2.05/ 2.20	
Շէֆէր նէմցէ		86	
Շէֆէր քէսմէ	սանտըգ	43	
ԲԻՐԻՆՃ ճէնօվա չուվալը		42.	
»	Ֆիլպէ	38/50	
»	Ինկիլիզ	32	
Բիգօն	»	49.	
ԿԱՁ Սանաղըր		10 30	
Ձէթին եաղը քիւլ.		1-20/1-30	
ԳՈՒՐՈՒ Իւլիւմ		50	
Եոււուրթա	100	ստէթի 7-60	

ՆԵՐԿԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՌՈՒՍՉՈՒՔ

Ժամանակէ մը իվեր հաստատուած
այս ներկի գործարանը կը ներկէ ա-
մեն տեսակ եւ գոյնեղով բամպակեղէն
եւ բրդեղէն ապրանքներ: Հագուստ-
ներ ալ կը մաքրէ ու կը ներկէ յա-
ճախօրդին ուզած գոյնին յար եւ նը-
մանը: Եւ մասնաւորապէս մանած
ներկելու համար ընթարճակ յանձնա-
րարութիւններ կը ստանձնէ. չափա-
զանցով Անգլիական ինտիկօ (չիվիտ)
յար եւ նմանը ըլլալու պայմանաւ:

Ինչպէս Ռուսչուքի նոյնպէս
ալ Վանայի, Ֆիլիպէի եւ ուրիշ
տեղերու վաճառականներ թող հաճին
անգամ մը գիմել միջ եւ փորձով հա-
տատն թէ անալալլ եւ մաքուր գոյ-
ներով կը ներկենք եւ յանձնարարու-
թիւններ փութով կը գործադրենք:

Դիմել այս հասցէին
Տ. Ղուկաս Օգանեսան
ուրիշ փապոյիցա հմ.14
Ռ Ո Ւ Ս Չ Ո Ւ Ք

ՕՐԷԼ ՍԱՄՍՈՆ

ԱՂԵՐՍԱՆՏՐԻԱ

ճամբի քեպանսի դէն քիւ 18
Տիար Ս. Շէքրեանի վարչութեան
տակ գտնուող այս ծովեղբերայ եւ
օղակտ պանդօղ իր մաքրութեամբ
եւ ամեն կատարելութեամբ յանձնա-
րարելի է մէր հայրենակիցներուն: Այ-
ցելուն հոն կը գտնէ նաեւ մաքուր
ճաշարան մը արեւելեան եւ եւրոպական
ճաշկով մաքուր եւ համաթամ կերա-
կուրներով: Գինեւր չափուր են:

Одговор редакторъ А. Курбетянъ

печатница А. Тодоровъ и О-е — Варна